

Arbetslivskommissionen för servicelogistik, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för servicelogistik har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

Examens- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	hela examen	examensdelar	hela examen	examensdelar
Grundexamen i logistik*	2 652	21 356	2 116	22 158
Kompetensområdet för lagerservice*	603		483	
Kompetensområdet för flygplatsservice	22		27	
Kompetensområdet för transportservice	1 914		1 587	
Tomma	113		19	
Yrkesexamen i lasthantering	2	166	34	193
Yrkesexamen i servicelogistik	10	47	140	417
Kompetensområdet för lagerlogistik	6		122	
Kompetensområdet för skötsel av order- och leveransprocesser	0		3	
Kompetensområdet för inköp	0		9	
Tomma	4		6	
Specialyrkesexamen inom lasthantering	5	0	0	0
Yrkesexamen inom lagerbranschen	113	489	17	79
Specialyrkesexamen inom lagerbranschen	17	14	10	69

Yrkesexamen inom informationsförmedling och logistiska tjänster	40	81	2	3
Specialyrkesexamen för informationsförmedling och logistiska tjänster	0	0	0	0
Specialyrkesexamen i servicelogistik			1	6
Kompetensområdet för lagerlogistik			1	
Kompetensområdet för lasthantering			0	
Kompetensområdet för hantering av leveranskedjan			0	
Totalt	2 839	22 153	2 320	22 925

* Kompetensområdet för lagerservice i grundexamen i logistik hör till kommissionens område. Övriga kompetensområden har tagits med i tabellen för jämförelsens skull.

**Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta. Prestationerna för examensdelarna omfattar inte examensdelar som uppgetts vara lokala.

I grundexamen i logistik avlades 2018 sammanlagt 1 049 en eller flera examensdelar och 2019 uppgick antalet till 2 479. Antalet prestationer i enbart examensdelar har alltså fördubblats sedan 2018. I och med att examensstrukturen ändras tror kommissionen också att denna typ av prestationer kommer att öka i framtiden.

Diskussion

Antalet prestationer för examina och examensdelar, utveckling

Antalet avlagda examina i grundexamen i logistik har minskat sedan 2018. En orsak till detta kan vara att det innan examensgrunderna trädde i kraft den 1 augusti 2018 var möjligt att avlägga hela examen utan att avlägga de gemensamma examensdelarna. Att det är obligatoriskt att avlägga de gemensamma examensdelarna uppmuntrar inte nödvändigtvis till exempel vuxenstuderande eller sådana studerande som inte tänker söka sig till fortsatta studier att avlägga grundexamen.

Läroanstalterna skulle i synnerhet de minsta aktörerna och företagen på fältet till exempel kunna göra upp/flitigare dela ut ett "informationspaket", där man bland annat informerar om läroavtalens möjligheter. Företagen kan också uppleva att läro- och utbildningsavtalens bindande verkan och den eventuella byråkrati och resursfrågor som de medför är utmanande.

Marginellt avlagda examina och kompetensområden

Kompetensområdet för inköp i yrkesexamen i servicelogistik hade enligt KOSKI-datan endast nio prestationer under 2019. Kunnandet inom kompetensområdet behövs dock i stor utsträckning på fältet. Kommissionen funderade om läroanstalterna kunde marknadsföra kompetensområdet mer eller om kunnandet inom kompetensområdet borde öppnas bättre. Att göra examen attraktiv och uppskattad kan också påverka antalet prestationer.

Anordnande av examina

Examen	Anordnartillstånd	Aktiva anordnare	Övrigt
Yrkesexamen i lasthantering	4	3	
Grundexamen i logistik	56	47	
Yrkesexamen i servicelogistik	18	12	i kraft 1.1.2018
Specialyrkesexamen i servicelogistik	12	2	i kraft 1.1.2019

* innehåller inte examina som är i en övergångstid

** *aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen.*

Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd och anordnande av examina

Yrkes- och specialyrkesexamina inom servicelogistik har trätt i kraft 2018 och 2019 och i dessa examina kan aktiveringen bland utbildningsanordnarna ännu vara på gång. Detta kan förklara det låga antalet aktiva anordnare.

Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna

Examensprestationerna fördelas ganska jämnt mellan olika utbildningsanordnare. De största utbildningsanordnarna finns på olika håll i Finland. De största utbildningsanordnarna har med ett undantag också i stor utsträckning varit samma 2018 och 2019.

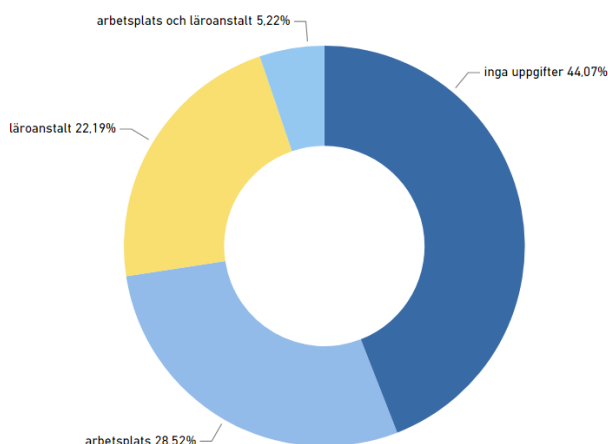
Geografisk och språklig täckning vid anordnande av examina

Grundexamen i logistik ordnas heltäckande runtom i Finland. De aktiva anordnarna av yrkes- och specialyrkesexamina inom servicelogistik är i huvudsak koncentrerade till Södra Finland, vilket också återspeglar arbetsplatsernas placering. Även antalet svenskspråkiga anordnare återspeglar behovet.

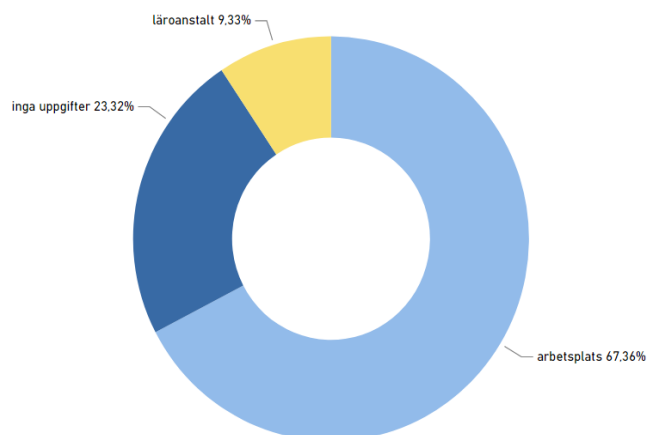
Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av miljöer där yrkesprov genomförs

Yrkesprovsmiljö ● inga uppgifter ● arbetsplats ● läroanstalt ● arbetsplats och läroanstalt

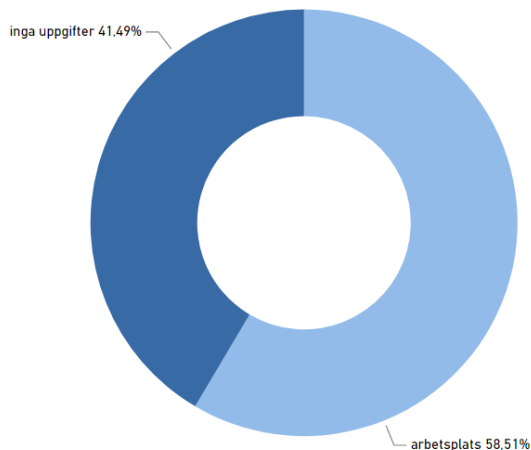

Grundexamen i logistik

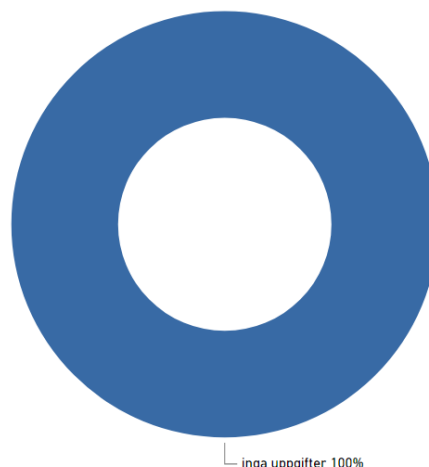
Yrkesexamen i lasthantering

Yrkesprovsmiljö ● arbetsplats ● inga uppgifter

Yrkesexamen i servicelogistik

Yrkesprovsmiljö ● inga uppgifter

Specialyrkesexamen i servicelogistik

Enligt KOSKI-datan har ungefär lika stor del av examensdelarna i grundexamen i logistik utförts på arbetsplatsen som på läroanstalten. Cirka 44 procent av examensdelarna saknar dock uppgifter om platsen där yrkesprovet genomförts. Det stora antalet under punkten inga uppgifter kan leda till snedvridna resultat och gör att kommissionen har svårt att dra mer exakta slutsatser om antalen. Statistiken över platser där yrkesprov genomförs förvrängs också till exempel av hur de gemensamma examensdelarna och de särskilda examensdelarna, som examensdelen yrkeskompetens inom transportbranschen, ingår i antalen.

Medeltalet för yrkesprov enligt studeranderesponsen inom yrkesutbildning (slutenkät)

Yrkesexamen i lasthantering: **4,0**

Grundexamen i logistik: **4,2** (lägsta resultat 3,3 och högsta resultat 4,7)

Yrkesexamen i servicelogistik: **4,6**

För specialyrkesexamen i servicelogistik har man inte fått studeranderespons under perioden 7/18–9/19.

* granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningsskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.

Diskussion

Genomförande av tvåpartsbedömning av kunnande

På grund av bristerna i KOSKI-datan är det svårt att bedöma genomförandet av tvåpartsbedömning. I de examina som hör till kommissionens område finns det för största delen av yrkesproven ingen information om vem som gjort bedömningen. Om man inte tar med punkterna "inga uppgifter", har enligt KOSKI-datan den största delen av yrkesproven bedömts av arbetsgivaren/en företrädare för arbetslivet tillsammans med en lärare. Enligt statistiken har dock näst flest yrkesprov bedömts av en lärare. Tredje flest yrkesprov har bedömts av två lärare.

Kommissionen fäster uppmärksamhet vid det stora antalet yrkesprov som bedömts av en eller två lärare. En orsak till det stora antalet kan vara att de gemensamma examensdelarna ingår i examensdelarna.

Motiveringar för ordnande av yrkesprov vid läroanstalter

Läroanstaltens miljöer utnyttjas ganska bra för att komplettera/som alternativa yrkesprovsmiljöer. Yrkesprov som ordnas vid läroanstalter motiveras till exempel med att det saknas maskiner och apparater (till exempel truck, paketbilar). Informationssystemen kan vara bristfälliga eller saknas helt och hållet. Yrkesprovsmiljöerna kan sakna produkter/varor som krävs för att avlägga examen (till exempel farliga ämnen). Även i vissa examensdelar, som "planering av företagsverksamhet" och "arbete som kräver spetskompetens", har arbetslivsbedömarna inte nödvändigtvis kompetens eller substans för att bedöma examensdelarna, eftersom examensdelens helhet kan vara större än vad företagets verksamhet omfattar.

Valet av yrkesprovsmiljöer genomförs ganska bra, även om registreringarna och planeringen i allmänhet är bristfälliga.

Rättelser av bedömning

Kommissionen har inte fått någon begäran om rättelse av bedömning.

Planer för bedömning av kunnande

Planer för bedömning av kunnande saknas och/eller är inte anpassade för den egna läroanstalten eller det praktiska arbetet. Planerna för bedömning av kunnande har i huvudsak byggts upp av text som kopierats direkt från examensgrunderna.

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

Den personliga tillämpningen påverkar inte alltid studiernas längd – kunnandet korrelerar inte med hur yrkesprov avläggs tidigare.

God praxis

På basis av de observationer som gjorts under besöken är de elektroniska systemen väl tillgängliga vid olika läroanstalter.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

Utifrån besöken och planerna för bedömning av kunnande har företrädarna för arbetslivet brister i kompetensen för att kunna delta i bedömningsprocessen och bedömningen av yrkesprov. Deras utbildning har inte varit lyckad eller har inte gjorts. Det förekommer brister i förhandsplaneringen av yrkesprov. På basis av de intervjuer med studerande som gjordes under besöken förekommer brister i handledningen av yrkesproven.

Hur väl fungerar examensgrunderna

- Examengrundernas arbetslivsmotsvarighet
- Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina
- Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten
- Erfarenheter av hur de nya examensgrunderna fungerar

Utifrån de observationer som gjorts under besöken har grunderna för yrkesexamen i servicelogistik upplevts vara bra.

I grundexamen i logistik (kompetensområdet för lagerservice) och specialyrkesexamen i servicelogistik (Kompetensområdet för lagerlogistik) ligger kompetensnivåerna för hantering av farliga ämnen på fel nivå i examensdelarna. I grundexamen är kraven för hantering av farliga ämnen nu mer krävande än i specialyrkesexamen. Det här borde rättas till.